EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 19.6.2024
COM(2024) 619 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Nizozemska

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 619 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Nizozemska

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 30. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97[1], a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241[3], kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný EU. V souladu s prioritami evropského semestru pomáhá dosáhnout hospodářského a sociálního oživení a provést udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci EU a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

---

1 Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(2) Nařízení o plánu REPowerEU[4] přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost EU na dovozu fosilních paliv z Ruska. To by pomohlo dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v EU a vedlo by k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, k zvýšení kapacity pro ukládání energie a k zlepšení energetické účinnosti. Nizozemsko doplnilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(3) Dne 16. března 2023 Komise vydala sdělení „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“[5] s cílem poskytnout informace pro účely politického rozhodování a vytvořit rámcové podmínky pro zvýšení růstu. Podle sdělení stojí konkurenceschopnost na devíti vzájemně se posilujících stimulech. Těmito stimuly jsou mimo jiné přístup k soukromému kapitálu, výzkum a inovace, vzdělávání a dovednosti a jednotný trh, které představují zásadní politické priority, aby reformy a investice mohly řešit současné výzvy v oblasti produktivity a budovat dlouhodobou konkurenceschopnost EU a jejích členských států. Dne 14. února 2024 navázala Komise na toto sdělení výroční zprávou o jednotném trhu a konkurenceschopnosti[6]. Zpráva podrobně popisuje silné stránky a výzvy evropského jednotného trhu v oblasti konkurenceschopnosti a sleduje vývoj v uplynulém roce pomocí devíti faktorů konkurenceschopnosti.

(4) Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2024[7], jež zahájila cyklus evropského semestru koordinace hospodářských politik pro rok 2024. Priority analýzy v rámci čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 22. března 2024 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2024, ve které je Nizozemsko uvedeno mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise přijala rovněž stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Nizozemska na rok 2024. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které Rada přijala dne 12. dubna 2024, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2024, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv a kterou Rada přijala dne 11. března 2024.

(5) Dne 30. dubna 2024 vstoupil v platnost nový rámec správy ekonomických záležitostí EU. Zmiňovaný rámec zahrnuje nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97. Zahrnuje rovněž pozměněné nařízení (ES) č. 1467/97 o provádění postupu při nadměrném schodku a pozměněnou směrnici 2011/85/EU o rozpočtových rámcích členských států[8]. Cílem nového rámce

---

4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Nařízení Rady (EU) 2024/1264 ze dne 29. dubna 2024, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) a směrnice Rady (EU) 2024/1265 ze dne 29. dubna 2024,

je udržitelnost veřejného dluhu a udržitelný a inkluzivní růst prostřednictvím postupné fiskální konsolidace, jakož i reforem a investic. Prosazuje odpovědnost členských států, více se zaměřuje na střednědobý horizont a stanoví rovněž účinnější a soudržnější vymáhání. Každý členský stát by měl předložit Radě a Komisi národní střednědobý fiskálně-strukturální plán. Národní střednědobé fiskálně-strukturální plány obsahují fiskální, reformní a investiční závazky členského státu na plánovací období čtyř nebo pěti let v závislosti na obvyklé délce volebního období v daném státě. Dráha čistých výdajů[9] v rámci národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů by měla být v souladu s požadavky nařízení (EU) 2024/1263 včetně požadavků na to, aby byl veřejný dluh nejpozději do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % HDP a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP a/nebo se pod touto hodnotou udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v nařízení (EU) 2024/1263, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky. V rámci podpory při přípravě uvedených plánů má Komise dne [21. června] 2024 poskytnout členským státům pokyny k obsahu těchto plánů a následných výročních zpráv o pokroku, které budou povinny předložit, a v souladu s článkem 5 nařízení (EU) 2024/1263 jim předá technické pokyny k fiskálním korekcím (případně referenční trajektorie a technické informace). Členské státy by měly předložit své střednědobé fiskálně-strukturální plány do 20. září 2024 s výjimkou případů, kdy se členský stát a Komise dohodnou na přiměřeném prodloužení této lhůty. Členské státy by měly zajistit zapojení svých vnitrostátních parlamentů a konzultace s nezávislými fiskálními institucemi, sociálními partnery a případně dalšími vnitrostátními zúčastněnými stranami.

(6) V roce 2024 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020, 2022 a 2023 zůstávají stejně relevantní i pro revidované, aktualizované nebo pozměněné plány pro oživení a odolnost v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(7) Dne 7. července 2022 předložilo Nizozemsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 4. října 2022 přijala Rada rozhodnutí o schválení posouzení

---

kterou se mění směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Čisté výdaje podle definice v článku 2 nařízení Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 (Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Čistými výdaji se rozumí veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje; ii) diskreční opatření na straně příjmů; iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie; iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií; v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

plánu pro oživení a odolnost Nizozemska[10], které bylo dne 24. října 2023 změněno s ohledem na čl. 18 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU[11]. Uvolnění splátek je podmíněno rozhodnutím Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, že Nizozemsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(8) Dne 29. dubna 2024 předložilo Nizozemsko svůj národní program reforem na rok 2024 a dne 30. dubna 2024 svůj program stability z roku 2024 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2024 rovněž zprávy, které Nizozemsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(9) Dne 19. června 2024 zveřejnila Komise zprávu o Nizozemsku[12] pro rok 2024. Posoudila pokrok, který Nizozemsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2023, a zhodnotila, jak Nizozemsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Nizozemsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Nizozemska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(10) Komise v případě Nizozemska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Hlavní zjištění, k nimž útvary Komise při posuzování makroekonomické zranitelnosti Nizozemska pro účely uvedeného nařízení dospěly, byla zveřejněna v březnu 2024[13]. Dne 19. června 2024 dospěla Komise k závěru, že se Nizozemsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Nizozemsko zejména vykazuje zranitelnost v souvislosti s vysokým soukromým dluhem v kontextu nadhodnoceného trhu s bydlením, přičemž tato zranitelnost má přeshraniční význam a zůstává relevantní i přes určitá zlepšení. Zranitelnost spojená s vysokým přebytkem běžného účtu byla zmírněna relativně silným růstem domácí poptávky. Vysoký přebytek běžného účtu byl na vyšší úrovni, kde podle očekávání také zůstane, v důsledku výrazného přebytku obchodu se zbožím a službami, který je odrazem přebytku domácích úspor nad investicemi za hospodářství jako celek. Domácí poptávka však v posledních letech rostla výrazněji než v eurozóně, což nasvědčuje pozitivnějšímu vývoji, pokud jde o externality přebytku běžného účtu pro zbytek eurozóny. Významná přítomnost nadnárodních podniků v Nizozemsku, statistický dopad nerozdělených podnikových zisků a role penzijních fondů akumulujících velké úspory, které jsou investovány v zahraničí, jsou všechny faktory, jež přispívají k velké propasti mezi úsporami a investicemi. Soukromý dluh v roce 2023 dále výrazně klesal a lze očekávat další snížení, nicméně dluh zůstává vysoký. Vysoká míra zadlužení v kombinaci s velkými držbami nelikvidních aktiv, zejména bydlení a penzijního spoření, činí domácnosti zranitelnými vůči měnícím se hospodářským podmínkám,

---

10 Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 4. října 2022 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Nizozemska (ST 12275//22; ST12275//22 ADD1).

11 Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 24. října 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 4. října 2022 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Nizozemska (ST 13613/1/23).

12 SWD(2024) 619 final.

13 SWD(2024) 82 final.

zejména s ohledem na nadhodnocený trh s bydlením. U cen rezidenčních nemovitostí byla po většinu minulého roku patrná určitá korekce, což bylo dáno přísnějšími podmínkami financování, ale ceny jsou stále nadhodnocené, třebaže méně než dříve. K řešení zjištěné zranitelnosti byla přijata určitá opatření, je však třeba vyvíjet další úsilí. Nabízí se vícero možností, jak důrazněji řešit nedostatek bydlení – vyšší investice do této oblasti, odstranění překážek, které brání výstavbě nových bytů, a další řešení daňových pobídek pro dluhově financované vlastnictví nemovitostí. Nedávné reformy na trhu se soukromým nájemním bydlením pravděpodobně k dostupnosti bydlení nepovedou.

(11) Podle údajů potvrzených Eurostatem[14] se schodek veřejných financí Nizozemska zvýšil z 0,1 % HDP v roce 2022 na 0,3 % v roce 2023, zatímco veřejný dluh klesl z 50,1 % HDP na konci roku 2022 na 46,5 % na konci roku 2023.

(12) Dne 12. července 2022 Rada doporučila[15] Nizozemsku přijmout opatření, kterými by v roce 2023 zajistilo, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky[16], a bralo přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Nizozemsku bylo doporučeno, aby se připravilo na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Nizozemsku bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie. V roce 2023 bylo podle odhadů Komise nastavení fiskální politiky[17] v kontextu vysoké inflace restriktivní v rozsahu 0,8 % HDP. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 měl restriktivní povahu v rozsahu 0,9 % HDP. To zahrnuje zvýšení nákladů na cílená mimořádná podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, o 0,4 % HDP. Růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 byl v souladu s doporučením Rady. Investice financované z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 dosáhly 3,1 % HDP, což znamená snížení o 0,1 procentního bodu oproti roku 2022[18]. Nizozemsko financovalo veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, například do rozšíření přetížené elektrizační soustavy, do snížení energetické náročnosti veřejných budov nebo do rozšíření přístupu k vysokorychlostnímu internetu ve venkovských oblastech. Dne 24.

---

14 Eurostat, Euro ukazatele, 22.4.2024.

15 Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 týkající se hospodářské politiky Nizozemska a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 154).

16 Podle prognózy Komise z jara 2024 se střednědobý růst potenciálního produktu Nizozemska v roce 2023, který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje na 9,7 % v nominálním vyjádření, a to na základě desetileté průměrné míry skutečného potenciálu růstu a deflátoru HDP pro rok 2023.

17 Nastavení fiskální politiky je definováno jako míra meziroční změny základní rozpočtové pozice vládních institucí. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů (a bez dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19) a včetně výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

18 Ostatní kapitálové výdaje financované z vnitrostátních zdrojů se oproti roku 2022 zvýšily o 0,2 procentního bodu.

května předložilo Nizozemsko první žádost o platbu v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, kterou Komise právě posuzuje.

(13) Klíčové projekce v programu stability z roku 2024 lze shrnout následovně. Makroekonomický scénář, z něhož rozpočtové projekce vycházejí, předpokládá růst reálného HDP ve výši 1,1 % v roce 2024 a 1,6 % v roce 2025. Očekává se, že schodek veřejných financí se v roce 2024 zvýší na 2,0 % HDP a v roce 2025 na 2,1 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP se do konce roku 2024 zvýší na 46,8 % a do konce roku 2025 na 48,1 %. Po roce 2025 by se pak měl schodek veřejných financí zvýšit na 3,3 % HDP v roce 2026, na 2,6 % HDP v roce 2027 a na 3,2 % HDP v roce 2028. Neplánuje se tedy, že by saldo veřejných financí v horizontu programu zůstalo pod referenční hodnotou schodku ve výši 3 % HDP. Po roce 2025 se předpokládá postupné zvyšování poměru veřejného dluhu k HDP až na 52,0 % v roce 2028.

(14) Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá růst reálného HDP o 0,8 % v roce 2024 a o 1,5 % v roce 2025 a inflaci měřenou HISC na úrovni 2,5 % v roce 2024 a 2,0 % v roce 2025.

(15) Prognóza Komise z jara 2024 předpovídá pro rok 2024 schodek veřejných financí ve výši 2,0 % HDP a poměr veřejného dluhu k HDP by se podle ní měl do konce roku 2024 zvýšit na 47,1 %. Zvýšení schodku v roce 2024 je především odrazem výpadků příjmů v důsledku mimořádně vysoké výplaty dividend v roce 2023 v očekávání zvýšení daně z výnosů z dividend v roce 2024, zvýšených výdajů na sociální dávky s cílem obnovit kupní sílu domácností s nízkými příjmy, zvýšené pomoci Ukrajině a také veřejných investic prostřednictvím vládních fondů pro oblast klimatu, infrastruktury a obrany. Podle odhadů Komise se předpokládá, že v roce 2024 bude mít nastavení fiskální politiky expanzivní povahu v rozsahu 0,4 % HDP.

(16) Podle prognózy Komise z jara 2024 budou výdaje ve výši 0,1 % HDP v roce 2024 financovány z nevratné podpory („grantů“) z Nástroje pro oživení a odolnost (v roce 2023 to byly výdaje ve výši 0,1 % HDP). Výdaje financované z grantů Nástroje pro oživení a odolnost umožní kvalitní investice a reformy zaměřené na zvýšení produktivity bez přímého dopadu na saldo veřejných financí a veřejný dluh Nizozemska.

(17) Dne 14. července 2023 Rada Nizozemsku doporučila[19], aby zajistilo obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů[20] v roce 2024 na nejvýše 3,5 %. Členské státy byly vyzvány, aby při plnění rozpočtů na rok 2023 a při přípravě návrhů rozpočtových plánů na rok 2024 zohlednily skutečnost, že Komise navrhne Radě zahájení postupů při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku podle údajů o plnění rozpočtu za rok 2023. Podle prognózy Komise z jara 2024 by se měly v roce 2024 čisté primární výdaje Nizozemska financované z vnitrostátních zdrojů zvýšit o 6,6 %, což je více než doporučené maximální tempo růstu. Toto překročení doporučeného maximálního tempa růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů odpovídá 1,3 % HDP v roce 2024. Čisté výdaje v roce 2023 však byly nižší, než se očekávalo v době vydání doporučení (o 1,3 % HDP). Protože

[19] Doporučení Rady ze dne 14. července 2023 k národnímu programu reforem Nizozemska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2023 (Úř. věst. C 312, 1.9.2023, s. 176).

[20] Čisté primární výdaje jsou definovány jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o i) diskreční opatření na straně příjmů; ii) úrokové výdaje; iii) výdaje na cyklickou nezaměstnanost a iv) a jednorázová a jiná dočasná opatření.

doporučení pro rok 2024 bylo formulováno jako tempo růstu, je třeba při posuzování souladu zohlednit také srovnávací základnu z roku 2023. Pokud by čisté výdaje v roce 2023 byly stejné, jak se očekávalo v době vydání doporučení, výsledné tempo růstu čistých výdajů v roce 2024 by bylo vyšší než doporučené tempo růstu o méně než 0,1 % HDP. Podle posouzení proto existuje riziko, že čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů nejsou zcela v souladu s doporučením.

(18) Rada Nizozemsku rovněž doporučila, aby v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušilo mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a využilo související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Rada dále upřesnila, že pokud by opětovné zvyšování cen energií vyžadovalo nová podpůrná opatření nebo pokračování těch stávajících, mělo by Nizozemsko zajistit, aby se daná opatření zaměřovala na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně dostupná a aby zachovávala stimuly k úsporám energií. Podle prognózy Komise z jara 2024 jsou čisté rozpočtové náklady[21] na mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky odhadovány na 1,0 % HDP v roce 2023 a podle projekcí by měly činit 0,1 % HDP v roce 2024 a 0,0 % HDP v roce 2025. Předpokládá se, že v roce 2024 budou nadále platit zejména snížené spotřební daně z motorové nafty a benzinu. Pokud by související úspory byly využity ke snížení schodku veřejných financí, jak doporučila Rada, tyto projekce by v roce 2024 znamenaly fiskální korekci ve výši 0,9 % HDP, přičemž příspěvek čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů[22] k nastavení fiskální politiky bude mít v daném roce expanzivní povahu a bude činit 0,5 % HDP. Předpokládá se, že mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky budou v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušena. To je v souladu s tím, co doporučila Rada. Nepředpokládá se však, že související úspory budou plně využity ke snížení schodku veřejných financí. Hrozí tedy nesoulad s tím, co doporučila Rada.

(19) Rada Nizozemsku rovněž doporučila zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace. Podle prognózy Komise z jara 2024 zůstanou veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 stabilní na úrovni 3,1 % HDP (v roce 2023 činily rovněž 3,1 % HDP). To je v souladu s tím, co doporučila Rada. Veřejné výdaje financované z příjmů z fondů EU včetně grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost by měly podle očekávání v roce 2024 zůstat stabilní ve výši 0,2 % HDP.

(20) Prognóza Komise z jara 2024 předpovídá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky a na základě předpokladu nezměněné politiky schodek veřejných financí ve výši 2,1 % HDP v roce 2025. Zvýšení schodku v roce 2025 je především odrazem dalšího zvýšení veřejných investic, které plánuje vláda. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 zvýšit na 48,4 %.

(21) Výnosy z nemovitostí pro hlavní bydliště, penzijního majetku a investic do uzavřených akciových společností jsou zdaněny výhodnějšími sazbami než příjmy z investic do akcií a dluhopisů. Daň z příjmů z investic do akcií a dluhopisů se navíc

---

21 Tento údaj představuje výši ročních rozpočtových nákladů na daná opatření, na straně příjmů i výdajů a v příslušných případech po očištění o příjmy z daní z neočekávaných zisků dodavatelů energie.

22 Tento příspěvek se měří změnou primárních výdajů vládních institucí, po očištění o i) inkrementální rozpočtový dopad diskrečních opatření na straně příjmů; ii) jednorázové výdaje; iii) výdaje na cyklickou nezaměstnanost a iv) výdaje financované z nevratné podpory (grantů) v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, ve vztahu ke střednědobému (desetiletému) průměrnému potenciálnímu nominálnímu růstu HDP, vyjádřenou v poměru k nominálnímu HDP.

vypočítává na základě předpokládaných, a nikoli skutečných výnosů. Preferenční daňové zacházení s obytnými nemovitostmi prostřednictvím odpočitatelných hypotečních úroků v kombinaci s nízkou daní z imputovaného nájemného podporuje poptávku na trhu s bydlením, což zvyšuje ceny. Navíc existují daňové úlevy na penzijní spoření až do poměrně vysoké úrovně příjmů. V důsledku toho je majetek domácností v Nizozemsku vysoce koncentrován v nelikvidních typech majetku, jako jsou bydlení nebo důchody. To vystavuje domácnosti většímu ekonomickému riziku během hospodářských otřesů a v mnoha případech to nemusí vést k optimálnímu vzorci spotřeby během celého života. Nerovné daňové zacházení v rámci jednotlivých druhů aktiv a mezi nimi také vede k daňové arbitráži a může zkreslovat účinné rozdělování kapitálu. Toto nerovné zacházení je proto relevantní z hlediska řešení makroekonomických nerovnováh.

(22) Nadhodnocení na trhu s bydlením je kromě výše uvedených daňových pobídek způsobeno také nedostatečnou nabídkou nových bytů. Odstranění překážek, které v současnosti brzdí investice, včetně investic do bytové výstavby, by mohlo vládě umožnit účinné prosazování jejích plánů na zvýšení nabídky bydlení a přispět k obnovení vnější rovnováhy. Odstranění těchto překážek je tedy relevantní z hlediska řešení makroekonomických nerovnováh. Trh se soukromým nájemním bydlením je relativně malý, což vede k omezené nabídce cenově přijatelných a dostupných alternativ k vlastnictví nemovitosti. Nedostatek cenově přijatelného nájemního bydlení rovněž podkopává mobilitu pracovních sil a sociální soudržnost.

(23) Nizozemsko má dobře rozvinutý systém dlouhodobé péče. Přestože výdaje na dlouhodobou péči jsou v Nizozemsku již nyní nejvyšší v EU, očekává se, že náklady výrazně porostou. V roce 2022 činily celkové výdaje na dlouhodobou péči v Nizozemsku 3,8 % HDP, což je zdaleka nejvyšší hodnota v EU. Zpráva o stárnutí obyvatelstva z roku 2024 předpokládá, že do roku 2040 se tato hodnota zvýší o 1,0 procentní bod a do roku 2070 o 1,9 procentního bodu. Také jednotkové náklady na poskytování ústavní péče jsou v Nizozemsku jedny z nejvyšších v EU, a to i ve vyjádření jako podíl HDP na obyvatele. To nasvědčuje tomu, že existuje prostor pro zlepšení fiskální udržitelnosti dlouhodobé péče tím, že by se snížila neefektivita některých aspektů systému, aniž by byla ohrožena jeho vysoká kvalita a rozsah. Příkladem neefektivity je skutečnost, že obce, které jsou v Nizozemsku poskytovateli domácí péče, jsou motivovány, aby přesouvaly odpovědnost za pacienty na sektor ústavní péče namísto toho, aby jim i nadále co nejdéle poskytovaly domácí a komunitní péči. Neefektivitu systému dlouhodobé péče by navíc bylo možno řešit například větším využíváním digitálních a inovativních řešení nebo investicemi do prevence, aby se oddálil nástup potřeby dlouhodobé péče a závislosti na podpoře při denních životních činnostech.

(24) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) a s přílohou V kritériem 2.2 nařízení (EU) 2021/241 zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro Nizozemsko nebo jejich významnou část. Pro podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti Nizozemska prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro současné zajištění sociální spravedlnosti je v tomto napjatém časovém rámci nezbytné, aby byl plán včetně kapitoly REPowerEU prováděn rychle a účinně. Aby byly splněny závazky plánu do srpna 2026, je nezbytné, aby Nizozemsko výrazně urychlilo provádění reforem, a zejména aby zajistilo účinné provádění reforem, které souvisejí s doporučeními pro jednotlivé země. Aby byla zajištěna široká podpora pro

úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

(25) V rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období je Nizozemsko v souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2021/1060 povinno do března 2025 přezkoumat každý program, mimo jiné s přihlédnutím k problémům uvedeným v doporučeních pro jednotlivé země na rok 2024 i ke svému vnitrostátnímu plánu v oblasti energetiky a klimatu. Tento přezkum je základem pro konečné přidělení finančních prostředků EU zahrnutých do každého programu. Nizozemsko dosáhlo pokroku v provádění politiky soudržnosti a evropského pilíře sociálních práv, ale problémy přetrvávají. Zatímco regionální rozdíly v HDP na obyvatele zůstávají stabilní a všechny regiony se z hlediska konkurenceschopnosti pohybují vysoko nad průměrem EU, přechod na uhlíkově neutrální ekonomiku ovlivňuje regiony s klastry odvětví s vysokými emisemi odlišně. Je důležité urychlit provádění politiky soudržnosti; priority dohodnuté v programech jsou i nadále relevantní. Obzvláště důležité jsou stále cíle, jako je podpora inovací souvisejících se zelenou a digitální transformací a podpora zelené ekonomiky v regionech s průmyslovými klastry, které jsou nejvíce postiženy klimatickou transformací. Relevantní zůstává i podpora společenských změn v deprivovaných městských oblastech velkých měst. Stále je třeba přijímat opatření ke snížení sociálních nerovností a nerovností na trhu práce prostřednictvím investic do rovných (pracovních) příležitostí a do boje proti diskriminaci. Při přezkoumávání programů politiky soudržnosti v polovině období je třeba podpořit potenciál pro testovací a pilotní řešení, která by pomohla snížit přetížení elektrizační soustavy, jelikož toto přispěje k zelené transformaci Nizozemska. Nizozemsko by mohlo využít Platformu strategických technologií pro Evropu k podpoře transformace průmyslu a k usnadnění investic do výroby technologií pro nulové čisté emise, včetně prohlubování dovedností a změn kvalifikace.

(26) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se zabývá plán pro oživení a odolnost a jiné fondy EU, čelí Nizozemsko řadě dalších výzev, které souvisejí se segmentací trhu práce, nedostatkem pracovních sil a dovedností, základním vzděláváním, závislostí na fosilních palivech a nadměrným ukládáním dusíku.

(27) Podíl pružného zaměstnání (pracovníků s dočasnými smlouvami i osob samostatně výdělečně činných) na trhu práce je v Nizozemsku i nadále vysoký. To poukazuje na přetrvávající riziko segmentace trhu práce, s obzvlášť rušivými účinky na okraji trhu práce. Může to umocňovat nerovnost příležitostí a snižovat produktivitu. Určitá míra flexibility na trhu práce může pomoci zlepšit přizpůsobivost ekonomiky a může také lépe uspokojit individuální preference. Nadměrné využívání pružných typů zaměstnání však může mít negativní dopady na pracovníky a širší ekonomiku. Pro osoby s pružnými pracovními smlouvami je například problémem účast na odborné přípravě a celoživotním učení, což následně vede ke snížení investic do dovedností a prohlubuje oslabení produktivity. Nizozemská vláda ve spolupráci se sociálními partnery oznámila opatření, jejichž cílem je řešit rozdíly mezi stálým a pružným uspořádáním práce. -Tato opatření zahrnují zrušení smluv na nulový počet hodin, nahrazení smluv bez pevně stanovené pracovní doby v jejich současné podobě novým typem smluv, které budou poskytovat větší jistotu příjmu pro pracovníky, a zlepšení jistoty zaměstnání agenturních zaměstnanců. Rychlý pokrok při přijímání a provádění těchto plánů a jejich účinné prosazování budou důležité pro zajištění toho, aby volba určitého typu pracovní smlouvy vycházela z potřeb specifických pro dané pracovní místo nebo

z preferencí pracovníků, a zároveň pro zlepšení zaměstnanosti a sociálního postavení osob s pružným zaměstnáním a snížení segmentace trhu práce.

(28) Nedostatek pracovních sil a dovedností se na nizozemském trhu práce projevoval již před pandemií COVID-19, ale od té doby se rozšířil ještě více. Odvětví jako IKT, zdravotnictví, vzdělávání, technické obory a obory související se zelenou transformací čelí strukturálnímu nedostatku, který bude dle očekávání přetrvávat, částečně v důsledku demografického vývoje. Navzdory vysoké celkové míře ekonomické aktivity je v Nizozemsku stále velké množství nevyužitých potenciálních pracovníků, jako jsou osoby přistěhovaleckého původu nebo osoby pracující na částečný úvazek. Toto nedostatečné využití části pracovní síly spolu s nedostatkem dovedností představuje riziko pro konkurenceschopnost Nizozemska a může brzdit investice včetně nové bytové výstavby, což má význam z hlediska makroekonomických nerovnováh v Nizozemsku. K řešení těchto problémů je zapotřebí komplexní přístup, který by současně zohledňoval potřeby a překážky specifické pro daná odvětví. Aby se zvýšila nabídka pracovních sil, lidé by mohli být motivováni k tomu, aby pracovali více hodin, a to i prostřednictvím politických opatření na podporu kvality práce a rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem. Pokud jde o zmírňování nedostatku pracovních sil a zlepšování sociálních výsledků, pomoci by mohlo také zvýšení příležitostí k prohlubování dovedností a změnám kvalifikace prostřednictvím cílených a přizpůsobených opatření, zejména pro osoby na okraji trhu práce a ekonomicky neaktivní osoby. Vzhledem ke stávajícímu nedostatku pracovníků v různých odvětvích a stagnující produktivitě práce by se politická opatření na straně poptávky mohla zaměřit na podporu odvětví s vysokou přidanou hodnotou a odvětví souvisejících se společenskými výzvami, jako je vzdělávání a zdravotní péče, na podporu mobility mezi odvětvími a na posílení investic do zvyšování produktivity a do výzkumu a vývoje.

(29) Navzdory stále relativně vysokému, i když klesajícímu podílu patnáctiletých žáků s vynikajícími výsledky ukázal Program pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) z roku 2022 prudký nárůst počtu žáků s nedostačujícími výsledky v matematice, přírodních vědách a čtenářských dovednostech. Zmiňovaný propad se výrazně liší mezi jednotlivými dráhami středoškolského vzdělávání, přičemž největší zhoršení výsledků v testech vykazují žáci nejnižších drah – různých směrů přípravy na střední odborné vzdělávání (vmbo). Navíc platí, že žáci přistěhovaleckého původu (žáci narození v Nizozemsku s rodiči narozenými v zahraničí a žáci narození v zahraničí) dosahují téměř dvakrát horších výsledků v matematice a přírodních vědách než žáci, kteří nejsou přistěhovaleckého původu; v oblasti čtení je tento rozdíl o něco menší. Zhoršování základních dovedností je jedním z největších v EU a oslabuje výsledky vzdělávání a trhu práce, jakož i dlouhodobou produktivitu a konkurenceschopnost. Problémy, pokud jde o rozvoj dovedností, rovnost ve vzdělávání a kvalitu vzdělávání, může ještě zhoršit rostoucí nedostatek učitelů. Nizozemsko by proto mohlo vyhodnotit stávající opatření zaměřená na základní dovednosti a podle potřeby je revidovat, aby se zvýšil jejich dopad, zejména v případě škol s populacemi znevýhodněných studentů. Kromě toho by Nizozemsko mohlo přijmout opatření ke zvýšení prostupnosti středoškolských drah a rozšířit pobídky, aby přilákalo více učitelů do škol s populacemi znevýhodněných studentů.

(30) Kvůli postupně rostoucímu přetížení elektrizační soustavy jsou provozovatelé sítí často nuceni odmítnout žádosti nových výrobců a spotřebitelů elektřiny o přístup. Přetížení elektrizační soustavy představuje riziko zpomalení přechodu na čistou energii a omezuje hospodářskou činnost, a má tudíž význam z hlediska

makroekonomických nerovnováh v Nizozemsku. Pro zajištění bezpečnosti dodávek elektřiny, rychlejší zavádění infrastruktury pro obnovitelnou energii na moři i na pevnině, uspokojení poptávky po elektřině a zlepšení konkurenceschopnosti má proto zásadní význam zvýšení kapacity a flexibility přenosové a distribuční soustavy. Vnitrostátní plán pro energetický systém přijatý v prosinci 2023 vyzývá k investicím do dodatečné kapacity elektrizační soustavy a skladování energie, které je nyní nutno realizovat. Pro usnadnění potřebných investic do rozšiřování elektrizační infrastruktury má zásadní význam urychlení povolovacího řízení pro přenosové a distribuční sítě. To by urychlilo rovněž realizaci projektů v oblasti obnovitelné energie na moři a na pevnině. V rámcových podmínkách pak existuje prostor pro řešení přetížení prostřednictvím technických opatření a předpisů (např. tarifních pobídek nebo omezení ve špičce).

(31) Intenzivní zemědělské postupy mohou způsobovat nadměrné ukládání dusíku, které má vážné důsledky pro zdraví půdy a vodní a mořské ekosystémy a vede ke zhoršování přírodního kapitálu, a zároveň významně omezují povolování stavebních činností, které emitují dusík, a zavádění infrastruktury pro obnovitelnou energii. Tyto postupy jsou proto relevantní z hlediska makroekonomických nerovnováh v Nizozemsku. Je třeba pokračovat v podpoře přechodu na udržitelné zemědělství včetně ekologického zemědělství a zároveň zajistit konkurenceschopnost a sociální spravedlnost. V souladu s nizozemským strategickým plánem SZP[23] by Nizozemsku prospělo snížení počtu hospodářských zvířat, urychlení přechodu na oběhové a ekologické zemědělství, podpora zavodňování a vyřazování půdy bohaté na uhlík z produkce a omezení používání chemických pesticidů a anorganických hnojiv. Také by mohlo být zlepšeno postavení zemědělců v hodnotovém řetězci, například prostřednictvím dalšího rozvoje označení jakosti EU, většího uznávání organizací producentů, další digitalizace a dalších inovací v zemědělství a větší dostupnosti ekologických produktů pro spotřebitele. Stále existuje prostor pro další zvýšení investic do prevence a kontroly znečištění a do udržitelného hospodaření s vodou.

(32) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2024 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. K provedení prvního, druhého, třetího, čtvrtého a pátého doporučení pro eurozónu přispívají v případě Nizozemska doporučení č. 1, 2, 3 a 4.

(33) S ohledem na hloubkový přezkum Komise a její závěr o existenci nerovnováhy jsou do níže uvedeného doporučení č. 1 promítnuta doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011. Politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají řešit zranitelnost související s vysokým soukromým dluhem v kontextu nadhodnoceného trhu s bydlením. Doporučení č. 1 přispívá jak k řešení nerovnováhy, tak k provedení doporučení pro eurozónu v souladu s 31. bodem odůvodnění,

DOPORUČUJE Nizozemsku v období 2024–2025:

1. Včas předložit střednědobý fiskálně-strukturální plán. V souladu s požadavky reformovaného Paktu o stabilitě a růstu omezit růst čistých výdajů[24] v roce 2025 na

[23] C(2022) 9800 final.

[24] Podle čl. 2 odst. 2 nařízení (EU) 2024/1263 se „čistými výdaji“ rozumí veřejné výdaje očištěné o úrokové výdaje, diskreční opatření na straně příjmů, výdaje na programy Unie, které jsou plně

míru, která je v souladu s udržením schodku veřejných financí pod referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě a s udržením veřejného dluhu na obezřetné úrovni ve střednědobém horizontu. Sjednotit mimo jiné zdanění jednotlivých typů příjmů z majetku s cílem snížit zvýhodnění dluhu domácností. Odstranit překážky pro novou bytovou výstavbu a zajistit cenovou přijatelnost a dostupnost bydlení na trhu se soukromým nájemním bydlením. Řešit očekávaný nárůst výdajů spojených se stárnutím obyvatelstva zvýšením nákladové efektivnosti systému dlouhodobé péče.

2. Výrazně urychlit provádění plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU, a zajistit dokončení reforem a investic do srpna 2026. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti. V rámci jejich přezkumu v polovině období dále zaměřovat úsilí na dohodnuté priority a podporovat testovací a pilotní řešení, která by pomohla snížit přetížení elektrizační soustavy, a zároveň zvážit příležitosti pro zvýšení konkurenceschopnosti, které nabízí Platforma strategických technologií pro Evropu.

3. Zavést opatření, jež omezí pobídky k využívání pružných nebo dočasných pracovních smluv. Řešit strukturální i odvětvový nedostatek pracovních sil a dovedností, mimo jiné zapojením nedostatečně využívaného potenciálu pracovních sil a podporou mobility do odvětví s vysokou produktivitou a odvětví souvisejících se společenskými výzvami. Zlepšit základní dovednosti, mimo jiné řešením nedostatku učitelů a individuálně adaptovanou podporou znevýhodněných škol.

4. Zlepšit rámcové podmínky pro zvýšení investic do přenosové a distribuční soustavy, zejména s cílem urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a zlepšit konkurenceschopnost. Vyvíjet další úsilí v oblasti udržitelného zemědělství.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně

kompenzovány příjmy z fondů Unie, vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a jednorázová a jiná dočasná opatření.